

BOEK BESPREKING

Het Nieuwe Ziekensfondsrecht, door Dr. Mr. W. Schuurmans Stekhoven, arts en advocaat te Utrecht. 1942. Uitgave van de N.V. Uitgevers-Maatschappij Æ. E. Kluwer-Deventer.

Het is door de jongste ontwikkeling geheel naar den achtergrond gedrongen, dat het ziekenfondswezen in den loop der laatste jaren een steeds belangrijker factor werd in de sociaal-geneeskundige verzorging der gemeenschap, welke niet naliet steeds verder en dieper in het professionele en materiele bestaan van de beoefenaren der betreffende takken van geneeskundige verzorging door te dringen. De voortdurende toenemende bemoeiingen der toenmalige beroepsverenigingen vormden een getrouwe weerslag en reactie op dit niet te stuiten proces, dat een groot deel van het bestuursbeleid voor zich opeischte.

Dit geheel van feiten en strevingen lijkt bij wijze van spreken achteraf slechts kinderspel wanneer men als maatstaf neemt den toestand, die op 1 November van het vorige jaar van kracht is geworden, waarbij met één slag het geheele ziekenfondsapparaat tot een publiekrechtelijke organisatie werd verheven en het overgrootste deel der bevolking voor zijn geneeskundige verzorging hierbij dwingend werd ondergebracht.

Aangezien voor deze verzekeringsplicht de voorschriften der ziekwet richtsnoer zijn, vallen nog steeds belangrijke groepen, die maatschappelijk en economisch genomen met „arbeiders” in den zin der ziekwet gelijk gesteld mogen worden, buiten deze regeling. Doch de jongste wijziging, waardoor, naast de reeds eerder toegevoegde groepen thans ook het huispersoneel onder deze bepalingen is gebracht en derhalve een nieuwe uitbreiding is tot stand gekomen, kan als een voorbode beschouwd worden, dat binnen afzienbaren tijd steeds meer nog overgebleven categorieën zullen worden ingelijfd bij het onafzienbare leger der ziekte-verzekeringsplichtigen.

Wanneer de aankondiging van het in den titel genoemd werk deze overpeinzing uit de pen doet vloeien, dan is het slechts om zich rekenschap te geven, van hoe ingrijpend belang ook voor de „medewerkers” aan de ziekenfondsen de rechtsverhoudingen zijn waaronder zij hun dagtaak hebben te vervullen. Een reeks van „besluiten” heeft, om nu maar dicht bij huis te blijven, in enkele maanden tijds het aangezicht van de tandheelkundige praktijk geheel veranderd en voorshands moet nog met allerlei wijzigingen van meer of minder ingrijpend belang rekening worden gehouden. Het is immers niet aan te nemen, dat het laatste woord in deze voor velen zoo belangrijke aangelegenheid nu reeds zou zijn gedrukt.

Doch ter zake. De arts en jurist Schuurmans Stekhoven heeft het zich aanstonds tot taak gesteld om als mentor op te treden voor hen, die zich in deze, voor niet-deskundigen weinig overzichtelijke materien weg willen banen naar een juist begrip inzake de talloze kwestien welke zich in verband met de desbetreffende bepalingen van het ziekenfondsenbesluit en de uitvoeringsbesluiten voordoen of kunnen voordoen. De belanghebbenden bij deze voorlichting zijn uiteraard vogels van zeer diverse pluimage: naast de „medewerkers” aan de ziekenfondsen, waartoe ook de tandartsen behooren, zijn er tevens andere groepen, zooals de ziekenfondsbesturen, verplegingsinrichtingen, verzekeringsinstellingen, overheidsdiensten, die q.q. of ambtshalve met deze voorschriften te maken hebben. Met de interessen van al deze personen, functionarissen, instellingen en colleges heeft de schrijver rekening gehouden en het resultaat is dientengevolge geworden een veelomvattende commentaar op, wat de auteur noemt, het nieuwe ziekenfondsrecht, zich manifesteerende in een handboek van niet minder dan 570 bladzijden druks, ongeacht de supplementen, die naar aanleiding van toekomstige uitbreiding of aanvulling der voorschriften op gelijke wijze zullen worden verzorgd en uitgegeven. (Bij de constructie van den band is met de mogelijkheid tot het invoegen dezer aanvullingen rekening gehouden).

Achtereenvolgens behandelt de auteur in den breede de afzonderlijke artikelen van het ziekenfondsenbesluit, aanvullingsbesluit en de drie uitvoeringsbesluiten, waarbij als vergelijkend uitgangspunt de Deutsche tekst is genomen, die naar bekend is steeds als beslissend geldt. De schrijver toort aan, dat de Nederlandsche vertaling niet zelden orjuist is en geen zuiver equivalent van de bewoordingen der authentieke paragrafen. Hij bepaalt zich echter niet tot critiek maar geeft ook een eigen redactie, die naar men moet erkennen, inhoud en strekking getrouwer weergeven. Elk artikel der besluiten, of beter uitgedrukt, elk woord of begrip ervan, dat daarvoor in aanmerking komt, wordt in een toelichting, die vaak den vorm eener zeer uitvoerige en belangwekkende beschouwing aanneemt, nader uitgegd. De noodige verklarende aantekeningen in overzichtelijken vorm voltooiën het commentaar.

Dat de schrijver zijn taak zeer ruim heeft opgevat blijkt niet alleen uit de talrijke en veelzijdige toelichtingen betreffende de genoemde besluiten; ook de artikelen der ziekwet werden met een uitgebreid commentaar voorzien terwijl tevens de bepalingen uit andere sociale verzekeringswetten (ongevallenwetten) en de maatregelen der uitvoeringsorganen (Rijksverzekeringsbank, Raden van Arbeid) voor zoover zij met de stof verband houden, in het complex der toelichtingen zijn ingelascht. De auteur heeft aldus gestreefd naar een afgerond geheel voor de praktijk van de uitvoering van het ziekenfondsenbesluit, dat het raadplegen van commentaren op de afzonderlijke wetten overbodig maakt.

Het is niet gemakkelijk in kort bestek den inhoud van dit „Handboek voor de Praktijk” voldoende recht te laten wedervaren, in dien zin dat een aankondiging als deze een goede voorstelling bevat van de veelomvattende beschouwingen en verklaringen, die in de talrijke toelichtingen en aantekeningen hun neerslag hebben gevonden. Vermelden wij slechts

ter illustratie, dat het „algemeen register” 35 bladzijden druks beslaat, dan moge dit wellicht eenigszins een beeld geven van de veelheid van onderwerpen, die in deze commentaar aan een gedetailleerde uiteenzetting zijn onderworpen. Het beste kan wellicht een indruk gegeven worden van des schrijvers opvatting omtrent de taak, die hij zich gesteld heeft, door een citaat op het terrein, dat onzen lezers vertrouwd is, waaruit tevens blijkt hoe deze zijn toelichtingen inkleedt en zijn visie daarin verwerkt. Wij nemen als proeve van bewerking het kapittel over beperkte tandheelkundige hulp (blz. 391—400).

In de toelichtingen op artikel 14, sub 3°, betreffende de verstrekking van deze hulp volgens systematisch-rationeële beginselen, worden eerst achter-eenvolgens behandeld het begrip tandheelkundige hulp (niet identiek met tandartsenhulp); de aard der verstrekking (het verlenen van raad en bijstand plus minus de levering van goederen, i.c. tandprothesen); de maat der verstrekking (beperkt door de bijbetalingsregeling en de limitatieve opsomming van de te verlenen hulp, zoodat andere dan de met name genoemde hulp niet wordt verstrekt); de plaats der verstrekking (als norm op het spreekuur van den medewerker); de wijze van verstrekking (inschrijving der verzekerden ten name van den medewerker); de regeling der verstrekking (o.a. verplichting tot voldoende spreektijd op iederen werkdag, in acute en ernstige gevallen ook des Zondags, voldoende wachtgelegenheid, bij afwezigheid of ziekte zorg dragen voor vervanging; geen extra betaling verlangen of ontvangen voor het verlenen van hulp, ook niet de verzekerden als particuliere patiënten behandelen); de bevoegdheid der verschillende categorieën medewerkers (tandarts, arts, tandheelkundige); contractueele regeling der rechtspositie; honoreering tandheelkundige hulp; toezicht op deze hulp en nog enkele andere punten.

Met betrekking tot het beding de hulp te verstrekken volgens systematisch rationeële beginselen merkt de schrijver dan het volgende op:

„Het is niet gemakkelijk de strekking van deze, na behandeling van het ontwerp in den Raad van Bijstand toegevoegde, clause te analyseeren, te minder daar zooals wij zullen zien het gekozen stelsel der bijbetalingen en de uitvoering daarvan juist met systematisch-rationeële hulp in strijd is. Wij zouden onder systematisch-rationeële beginselen n.l. willen verstaan een zoodanige hulp, dat daardoor de dringend in het belang van de volksgezondheid vereischte sanering van het gebit van de bevolkingsgroepen, die aan zoodanige sanering het meest behoefte hebben, werd bevorderd. Daartoe is het noodig, dat systematisch het gebit wordt gereinigd (tandsteen opruimen) onderzocht op gaafheid en van stonde af aan conserveerend behandeld (vulling van de kleinste defecten, zoodat er geen groote ontstaan en trekkingen worden voorkomen).

En dat uiteraard zonder bijbetaling door de verzekerden, die er geen financieel nadeel van mogen hebben, indien zij goed voor hun gebit laten zorgen. Dat is de eenige rationeële methode van sociale tandverzorging. Wegnemen van pijn en trekken

komt neer op opruimen van de ruïnes van onherstelbaar vervallen elementen. Een premie te stellen op het laten trekken van niet-onherstelbaar vervallen elementen is irrationeel en een misdaad tegen de volksgezondheid.

Niettemin is in het ziekenfondsenbesluit precies het tegenovergestelde vastgelegd: trekken geschiedt gratis, terwijl voor vullingen en voor wortelkanaalbehandelingen bijbetaald moet worden. Wie zich de weelde zijn mond goed te laten verzorgen niet kan veroorloven, kan wel kosteloos laten vaststellen, dat er kleine defecten zijn maar die niet laten vullen en moet verder maar afwachten tot het element rijp is om getrokken te worden (of bij maatschappelijk hulpbetoon aankloppen, afwachgend of die meer voor systematisch-rationeële behandeling over heeft.)

De redeneering, dat wie zijn gebit zoo heeft verwaarloosd, dat wortelkanaalbehandeling onvermijdelijk is, daar ook wat voor over moet hebben, gaat niet op: een ziekenfonds is geen disciplinaire instelling en overigens is een goede tandheeskundige verzorging gemeenschapstaak en behoort de gemeenschap systematisch-rationeële tandheeskundige verzorging zoo goed mogelijk in de hand te werken. Wil men disciplinaire maatregelen: dan moet men juist voor extracties laten bijbetalen (ook voor de protheses is dat heel best te verdedigen).

Te hopen en te verwachten is, dat aan dit bijbetalingsstelsel door den verzekerde bij vullingen en wortelkanaalbehandeling ten spoedigste een einde wordt gemaakt, wijl in strijd met de systematisch-rationeële beginselen, die men heet te huldigen."

Het spreekt vanzelf dat de veelzijdige beschouwingen voor den niet-juridisch aangelegde niet allemaal van belang kunnen zijn; in zijn voorwoord bekent de schrijver trouwens dat er naar gestreefd is den verschillende groepen van belanghebbenden en belangstellenden datgene te geven, wat van hun gading is. Het wil schrijver dezes voorkomen, dat voor zoover het den tandarts betreft, die zich voor deze materie interesseert, de auteur daarin alleszins geslaagd is. Raadpleging van dezen commentaar zal ook hem, bij tijd en wijle begripsverhelderend antwoord en uitvoerige informatie geven op vragen, die de praktijk van het ziekenfondsenbesluit doet rijzen.

BUISMAN